

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopis se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska polti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishtvu: za celo leto 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. in za jeden mesec 86 kr.

Štev. 297.

V Ljubljani v sredo, 30. decembra 1885.

Tečaj II.

Novi francoski predsednik.

Delj časa hudo razburjeni valovi političnega življenja v Parizu so se zopet nekoliko polegali, z dnevnega reda zbrisana je jedna točka, katera je gotovo povzročila mnogo nasprotij: Francija dobila je zopet predsednika za naslednjih sedem let. V ponedeljek sešel se je senat in poslanska zbornica v Versaillu, da izvoli ljudovladi novega načelnika, in izvoljen je bil s 457 izmed 589 glasov načelnikom ponosni Franciji Fran Pavel Julij Grévy. Volitev pa se ni vršila mirno, v prekrasni volini dvorani videli so se mnogi burni prizori in tudi število glasov, katere je dobil zopet Grévy za izvolitev, ni ravno tako posebno veliko, da bi smel biti izredno ponosen nanje. Kako vse drugačno je bilo razmerje glasov pri prvi volitvi! Tedaj ukazovala je v zbornici skoro izključivo republikanska stranka, tedaj je bojazen, da bi kaka druga stranka ne oškodovala republike, združevala je v jedno kompaktno maso, in stali so neustrašno kot jeden mož: Dne 30. januarja 1879 združilo se je 563 izmed 713 glasov za Grévya kot predsednika republike, za veljavnost volitve potrebna absolutna večina pa je znašala 336 glasov. In te številke ne obetajo republiku prevesele bodočnosti. Pri zadnji volitvi glasovalo je nič manj nego 132 republikancev proti predsedniškemu kandidatu večine. Torej razdvoj v lastnem taboru; poleg tega pa se je pokazalo, da se je monarhistična desnica zelo okrepila. Res da pri volitvah ni mogla prečiti izvolitve nasvetovanega republikanskega kandidata, da si je mogla pomagati samo z vzdrževanjem glasovanja in z nekaterimi burnimi prizori,

vsekako pa je nevaren namigljaj, to vtrjevanje desnice, za ljudovlado.

Vender, če pomislimo, da se je za predsedniški stol poganjal tudi Brisson, da se je govorilo tudi o kandidaturi radikalca Floqueta, sme se reči, da je izid volitve vender le ugoden, in pričakovalo se je še večje cepljenje glasov, in mislilo se je celo, da bode trebalo drugič voliti, ker kandidat prvič ne dobi zadostno število glasov za absolutno večino.

Zopet izvoljeni predsednik republike, Grévy, pa nima med republikanci niti mnogo sovražnikov niti preiskrenih prijateljev; da bi si bil prve nakopal, za to je bilo njegovo postopanje prepohlevno, vedno le preveč inofenzivno; a tudi prijatelj si ni pridobil novi predsednik, za to uže njegova nprav ni vstvarjena; njegovo resno, mrzlo obnašanje, njegovo trezno postopanje in njegovo izvrševanje opravil, brez slovesnosti in vnanjega leska, to nikakor ne ugaje gibčnim, plitvim in le po sijajnosti, vnanjem lesku hlepečim Francozom. Skoro nikjer ne najde tu premerjeno in trezno obnašanje Grévyyjevo prijateljev ali vsaj zagovornikov. Kako drugače pa so se Francozi unemali za Gambetto, to je bil mož po njihovi volji. Razen tega pa treba še v poštev jemati druge razloge. Premišljeni parlamentarci imeli bi radi na čelu ljudovlade krepkega, odločnega moža, kateri bi s kabineto vladal zbornico in jej po kabinetu razodeval svojo voljo in svoje zahteve, ona da bi se morala ravnati po vsaki sapi, katera zaveje iz kabineta. Kratko, oni hočejo, naj vlada v Franciji zopet vlada, kakor se je to godilo za časa Gambette, kateri je le v sebi videl uteleseno vladno moč. Toda take osebe zdaj ni bilo več najti, ka-

tera bi bila po teh željah. Drugi politiki vender niso bili nasprotni tej pasivni politiki predsednikovi, a zdel se jim je prestar za zopetno izvolitev, kajti Grévy prestopil je uže svoje dvainsedemdeseto leto in tudi nima več istega zdravja, katero je potrebno za težavni posel ljudovladnega predsednika.

A ker ni bilo najti boljšega kandidata, združili so se glasovi na Grévyya, omolknili so vsi ti pomisleki, in če bi bili postavili drugega kandidata, razcepili bi se bili še bolj glasovi. V Franciji zdaj primanjkuje duhovitih mož; odličnjaki se kmalu v političnih bojih utrudijo in opešajo, mladega naraščaja pa ni, kajti zgodaj je pokvarjena uže mladina po koristolovji. Tako je moral ostati Grévy kandidat ljudovlade, da jo reši čez nevarno morje političnih domačih bojov in nesrečnih vnanjih ekspedicij. Zdej takoj po novi izvolitvi predsednika odstopi ministerstvo Brissonovo, in novizvoljenemu predsedniku stopi na stran novo ministerstvo. Brisson postal je po glasovanju o tonkinškem kreditu dalje nemožen. Prihodnje dneve sestavil se bode novi kabinet, in kakor se čuje izročila se bode naloga sestave Freycinetu, baje najduhovitejšemu in najtreznejšemu možu Francije. Tako se sme pričakovati, da se novemu kabinetu s starim predsednikom ljudovlade vender le posreči zaceliti mnoge rane, katere je ljudovladi vsekala nesrečna kolonijalna politika.

Deželni zbor kranjski.

(IX. seja dne 22. decembra.)

Predseduje: deželni glavar grof Thurn-Valsassina; vladni zastopnik dež. predsednik

Listek.

Partija šaha.

(Prizor na dvoru Filipa II. — prevel -o-c.)

(Dalje.)

Knez Calatravski stopal je nerednimi koraki, po katerih se je lahko sklepalo na veliko razburjenost v ozkih prostorih svojega zavora, v katerem ni bilo družega, nego okorna miza in dve leseni nožni klopici. Tla bila so pokrita z debelimi sagom, da ni bilo čuti glasnih korakov. V oknu, ki je bilo omreženo z močnim železjem, bilo je priprosto leseno razpelo. Izvzemši ta znak človeške ljubezni in požrtvovalnosti, bile so stene prazne, in ko je Ruy Lopezu zavel mrzel, vlažen zrak nasproti, čutil je, da je res v bližini smrti.

Ko sta oba moža vstopila, obrnil se je vojvoda in je novega cerkvenega dostojanstvenika priljudno pozdravil. Pogledala sta se in se tudi takoj umela, drugače jima v navzočnosti rabljevi ni bilo mogoče razodeti si svojih čutov.

Vojvoda je uvidel, kako britkost mu dela posel, kateri je moral, kakor je rabelj takoj na-

znanil, vzprejeti in izvršiti Ruy Lopez, in z druge strani je pa ta bil popolnem osvedočen o don Guzmanovi nedolžnosti, dasi tudi je v dokaz se porabljal njegovo pismo na francoski dvor, v katerem se je govorilo o zaroti zoper kralja.

Don Guzman bil je v zavesti svoje nedolžnosti preponosen, in ni se mu vredno zdelo zagovarjati se, in ker se tudi od drugov ni nič storilo, da bi se razdejala obtožba, bilo je očitno, da je kriv, in obsojen je bil k smrti. Vojvoda bil je popolnem miren, ko se mu je naznanila razsodba, niti barve na licu ni izpremenil, s tako trdnimi koraki, kakor je bil prišel v sodno dvorano, odšel je zopet v zapor.

In ako se mu je sedaj nagubančilo čelo, korak bil nereden in mu je sapa postala težka, bila je temu kriva jedino le misel na ljubljeno nevesto, na dražestno Donno Estello. Videl jo je v duhu, kako ga pričakuje — ne vedoč ničesa o njegovem sedanjem položaji — v krasnih prostorih očetovega gradu na obrežji Kvadalkvirja — zamán pričakuje. Calvarež, kateremu se je domnevalo, da ga niso zapazili, ponovil je še jedenpot vojvodu kraljevo povelje in mu povedal, da ima tedaj Ruy Lopez cerkveno dostojanstvo,

ki ga omogoči, da španskemu grandu napravi zadnjo uslugo.

Na to pripognil je vojvoda koleno pred novim škofom in ga prosil blagoslova.

Potem je zapovedalno mignil z roko proti vratam in rekel Ferdinandu Calvarezu:

„Ne potrebujemo vas sedaj tu, sennor, tedaj pojdite. V treh urah bom pripravljen.“

Kako so pretekle te tri ure?

Kratko se je don Guzman izpovedal. Vsled brezbriznega svojega značaja, ki ga tudi v tem resnem trenutku ni zatajil, posegel je z besedo med resna opominjanja dušnega oskrbnika in pričel razgovor, kolikšne izpremembe so se v zadnjem času dogodile med njima.

„Dà, kako velika izprememba!“ vzklikne vojvoda, „vse drugače bilo je, ko sva se videla zadnji pot! Se-li še spominjate onega dne? Vi ste igrali šah s Sicilijancem Paolijem Bozom v navzočnosti kralja, ki je slonel na svoji rami. Dà, kolika izprememba! Pravo je pogodil Cervantes: Življenje je partija šaha! Besede nimam več v spominu, toda nekako tako stoji tamkaj, da ljudje na zemlji vsak svojo igro igrajo po svojem rojstvu, usoda in imenovini, kakor na šahovi deski. In kadar

baron Winkler. — Posl. Fabru dovoli se osem-dnevni dopust. Posl. Detela izroči samostalen predlog s postavnim načrtom novega cestnega zakona. Posl. Apfaltrern stavi predlog, naj se zasedanje preloži do 4. januarija 1886, kateri predlog se sprejme.

Posl. Šuklje odpove se kot namestnik v deželnem odboru.

Posl. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča v imenu finančnega odseka o poročilu deželnega odbora gledé deželnih dobrodelnih zavodov. — Poročilo se brez debate vzame v znanje.

Posl. dr. Papež poroča, da od deželnega zbora dné 17. oktobra 1884 sklenjen postavni načrt o sodelovanju deželnega zastopstva pri uporabi rezervnega zaklada kranjske hranilnice v Ljubljani ni dobil Najvišjega potrjenja.

Posl. Svetec omenja, da potrditve zakona ni pričakoval, pač pa bolj natančne utemeljitve, zakaj se ni potrdil. — Poročilo upravnega odseka se vzame v znanje.

Posl. dr. Papež poroča o onem delu računskega poročila deželnega odbora gledé postavnega načrta zaradi uravnave ženitnih oglasnic, kateri se je na predlog posl. Kluna sklenil 19ega oktobra 1883. Postavni načrt ni dobil Najvišjega potrjenja. Poročevalec predlaga, naj deželni zbor to v znanje vzame.

Posl. Pfeifer omenjal je med drugim: Vedno odločnejši zahteva naš narod, naj se zabranjuje ali vsaj omeji prosto ženitovanje, ki je eden glavnih vzrokov, da je vedno več siromastva, vedno več proletarijata; to čutijo posebno globoko naše občine, ki imajo dolžnost, preskrbovati in prerediti svoje domače reveže, katerih je leto za letom več ter provzročujejo vedno višje občinske naklade.

Statistika potrjuje neovrgljivo prikazen, da se ljudje iz nižjih in srednjih stanov bolj pogosto ženijo, nego iz višjih bogatejših krogov, zlasti po velikih mestih na Dunaji, v Berlinu itd. nahaja se na tisoče neoženjenih bogatinov, ki živé brezskrbno od svojih obilih dohodkov, od mastnih služeb; takim bogatinom, ki se nočejo ženiti, bi se moral visok davek naložiti po posebni postavi, katero bi zakonozelna dekleta gotovo radostno pozdravljala, pa tudi finančni minister bi hlastno odprl prazno državno mošnjo takemu davku.

Pa poslovimo se za sedaj od zakonmrznih bogatinov ter oglejmo si naše manj imovite zakonske ljudi, ki so se prerano ženili, pa imajo povprek več otrok, kakor grošev za njih preskrbovanje.

Brez premoženja, brez dohodkov lehkomišljeno sklenejo taki ljudje zakonsko zvezo, ne zmené se za to, če bodo mogli preživiti svojo rodbino; pri vinski kaplici — v kateri potopé včasih svoje reve

konečno zakliče smrt „mat“, tedaj je igra končana, ljudje leže pomešani v grobeh, kakor šahove figure v škatlji.“

„Spominjam se besedi don Kižotovih“, odvrne Lopez, „in ravno tako dobro odgovora Sanchovega, da je primera sicer dobra, a vender ne nova in da jo je že slišal. Toda neprimerno je, da se s tem zabavate v tej resni uri; bodi vam Bog milostiv zaradi vaše lahkomišljenosti.“

„Tudi jaz“, govori vojvoda dalje, ne zmenivši se za opominjanje dona Lopeza, „pridobil sem si sem in tja zmago. Bili ste vedno ponosen náme, svojega učenca.“

„Istina je“, odgovori škof, „vi ste se visoko vzpeli v tej plemeniti igri, in mnogokrat sem se ponosno imenoval vašega učitelja.“

„Krasno misel imam“, zakliče don Guzman, „igrajva še jedno in zadnjo partijo šaha!“

„To bi bilo vender nekoliko prevsakdanje za ta svečani trenotek“, odvrne čudom škof.

„Če mi odbijete to poslednjo prošnjo, takoj pokličem rablja, kajti kaj naj začnem v teh dveh urah, ki mi jih je še preživeti? Pretrpeti smrt, je lahko, čakati jo, je grozno. Ste se-li vi ravno tako spremenili, kakor moja usoda? Se je-li ljubav do mene in do šaha ob jednem ohladila?“

in nadloge — pač najmanj mislijo, kako bodo prehranili svoje otroke, mari so veseli, da nekoliko pozabijo skrbi vsaj za par trenutkov, če je tudi večkrat nasledek — obilo število otrok.

Da taki starši ne morejo dobro odgojevati svojih otrok, je pač jasno; še potrebne obleke ne morejo omisliti otrokom, da bi šolo obiskovali — občina se jih mora usmiliti; večkrat taki starši brezvestno zapusté svoje nedolžne otroke, prepustivši jih tudi občini v daljno skrb.

Iz lastnega opazovanja smem tukaj navesti, da se število takih siromakov, katerim mora občina dajati podpore za raznovrstne potrebščine vsakdanjega življenja: za obleko, brano, stanovanje, šolske knjige itd., vedno bolj množi, tako, da bodo preobložene občinske rame kmalo preslabe, še dalje prenašati to težko breme.

Sicer je naša občina samoupravna (autonomna) — pa le takrat, kader je treba plačevati ali preskrbovati občinske siromake; nasproti pa občina ni samoupravna, kader se ženijo siromaški ljudje, takrat ne sme ugovarjati lehkomišljenim ženitvam, molčati mora, akoravno zná, da ženin brez vsakega imetka ne bode mogel preživiti otrok tega siromaškega zakona.

Po vsi pravici zahteva država v svojih zakonih, da imajo starši sveto dolžnost, odgojiti in prehraniti svoje otroke, tedaj bi morala država s posebnim zakonom zabraniti ženitve takim siromaškim ljudem, od katerih se že naprej zná, da te dolžnosti ne bodo izpolnili, ampak navalili na tuje rame; če pa vlada noče take postave dati, s katero bi se prosto ženitovanje omejilo, pa naj ona prevzame vse siromaške rodbine v svojo skrb, občine ji bodo gotovo hvaležne.

Govornik konečno predlaga, naj se dopis c. kr. deželne vlade sprejme kot priloga denašnjemu stenografičnemu zapisniku. — Poročilo upravnega odseka se vzame v znanje.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Pogajanja med avstrijsko in ogersko vlado zaradi obnovljenja pogodbe ne tekó tako gladko, kakor se je prej pričakovalo, posebno so njijine zahteve v bančnih in carinskih zadevah zelo različne in navskrižne. Ogerska stavi take zahteve, kakeršne bi mogle biti samo na korist ogerski državi polovici, naši državni polovici pa bi nič ne koristile, če celó ne občutljivo škodovale. Naš finančni minister ustavlja se tem zahtevam z vso odločnostjo.

Dolenje avstrijski deželni zbor sklenil je predvčeranjim ustanoviti deželno prisilno delarnico, dalje pokorilnico za mlade moške postopače in dve pokorilnici za sirote v Klosterneuburgu za znesek

Škof se je še malo branil, toda bil je na to igro ravno tako strastno navezan, kakor njegov prijatelj.

„Vidim, da privolite“, pravi mladi plemič; „toda kje naj dobiva figure?“

„Jaz nosim svoje orožje vedno s seboj“, odvrne škof, ki je bil sedaj po polnem premagan. Na to porine obe klopici k mizi in potegne mal šah z deščico iz žepa.

„Sveta devica bodi mi milostiva“, vzdihne globoko ganen ter razprostre male figure na deski. „Zagotovim vas, da mene malokedaj kaka težavna poteza moti pri brevirju.“

Grozno je bilo videti, ko sta duhovnik in obsojenec malo trenotkov pred smrtjo pričela igrati.

Medlo je svetila dnevna svetilnica skozi malo gotično oknice v celico na plemenito blede obličje dona Guzmána in na prijazno obličje novega škofa, kateremu se je sem in tja utrinila solza. Ni čudo, če danes ni tako premišljeno in spretno igral kakor drugekrati.

Don Guzman nasprotno je pa igral tako spretno, da se je dozdevalo, da sta mu muka in razburjenost le podvojila bistroumnost. Zamislil se je bil po polnem v igro in pozabil ves svet, ka-

900 000 glđ., pod pogojem, da država dá kak donesek.

Tuje dežele.

Z juga nimamo posebnih poročil. Slednje praske, katere so se vršile med sprednjimi bolgarskimi in srbskimi stražami, katere so hoteli nekateri takoj smatrati kot kršenje premirja, ne bodo imele resnih posledic ter ne motile daljnjih dogovorov o miru. — Iz Pirota se poroča „Pol. Corr.“, da so bolgarske čete popolnoma opustošile mesto ter vse odnesle, kar se je le dalo odtrgati, celó véliki cerkveni zvon. Prebivalci pripovedujejo, da so Bolgari kratko pred odhodom izvršili to pustošenje. Kralj Milan poslal je v imenu kraljeviča 5000 frankov v podporo revežem v Pirotu. Kraljevi ukaz je odredil izimno stanje za pirotsko okrožje.

V nemškem državnem zboru nameravajo social-demokratje pri posvetovanju računskega zaključka o podaljšanju obsednega stanja predlagati resolucijo, da navedeni razlogi ne opravičujejo podaljšanja. Dalje izdelujejo predlog, naj se dvoboj ostreje kaznuje.

Nova kongiška država se kaj naglo razvija. Ni še ravno dolgo, kar so pri konferenci v Berlinu postavili jej diplomatje temelj, a danes je uže upravno po polnem uravnana. Belgijski kralj kot kongiški vladar namestil je naglo ministre in druge dostojanstvenike, le jedno glavno mesto je še prazno, namreč mesto generalnega guvernérja, in za to mesto imenuje se baje znani potovalec po Afriki, Stanley.

V Birmi je položaj vedno bolj resen. Po vsej deželi razkropljene pokazale so se roparske tolpe, katere brez usmiljenja ropajo in požigajo vasi in mesta. Med prebivalci vlada neskončen strah.

Domače stvari.

„Matica Slovenska“.

71. odborova seja z dné 23. decembra.

V jedni prejšnjih številkih podali smo uže kratek posnetek iz zapisnika 71. odborove seja „Maticе Slovenske“; v naslednjem podajemo zapisnik o tej seji v vsem obsegu:

Navzočnih 14 odbornikov, med njimi dva vnanja (gg. Wiesthaler in Žolgar); predseduje g. J. Marn.

Gosp. prvosednik naznani, da sta pregledala in potrdila zapisnik o 70. odborovi seji gg. odbornika Pleteršnik in Wiesthaler.

Prvosednik čestita v svojem pa v odborovem imenu navzočnemu g. ravnatelju Wiesthalerju k njegovemu povišanju, se mu zahvaljuje za njegovo dosedanje marljivo sodelovanje in izreka trdno nadejo, da bo tudi kot unanji odbornik Matico krepko podpiral. Gosp. Wiesthaler se zahvaljuje za laskavo priznanje in obljubi tudi

kor da je rabelj uže izvršil svoj posel. Skoro bi se nagnila zmaga na njegovo stran, da ni Lopez še o pravem času zapazil pogube, in da z vzbujeno strastjo ni podvojil pazljivosti in vporabil vse spretnosti; toda tudi ta vtopil se je ves v igro kakor njegov prijatelj. Šahova deska bila jima je sedaj ves svet. Srečna domišljija, da bi trajala večno!

Toda minuta za minuto, ura za uro je pretekla, in usodni trenotek se je približal.

Od daleč čuli so se koraki, a bliže vedno bliže so prihajali; vrata zahrešče, in v ječo stopi rabelj z vsem groznim morilnim orodjem, spominjajoč oba prijatelja grozovite resnosti.

Hlapci Calvarez-a oboroženi z meči in noseč baklje, gre do sredi celice, ter ondu postavijo na tla tualo pregrneno s črnim suknom; na vrhu je bila položena sekira — vse je dosti jasno naznanjalo pomen. Baklje potem zataknejo v ročaje v zidu, in potresejo tla z žaganjem.

Vse to trajalo je le nekaj minut; hlapci so po tem opraviču mirno čakali svojo žrtev. Ruy Lopez skočil je po konci zagledavši rablja, vojvoda se ni niti ganil; srpo zrl je na desko pred sé ne zmenivši se niti za došlice niti za njihove priprave.

v prihodnje Matici na korist delovati, kolikor bo pri njegovih skromnih močeh mogoče. — Pri tej priliki sklenu odbor tudi pridnim dijakom c. kr. nižje gimnazije v Kranji darovati več primernih knjig iz društvene zaloge. Gosp. ravnatelj se v imenu dijakov za to darilo zahvali.

Za družega ključarja imenuje odbor g. prof. Antona Zupanciča, za družega verifikatorja odborovih zapisnikov g. prof. M. Pleteršnika.

Gosp. prof. Scheiniggu v Celovci se dovoli, da pregleda in po potrebi porabi Vrazovo literarno zapuščino.

Nagrade pisateljem in korektorjem letošnjih društvenih knjig se odobri z nekaterimi spremembami večinoma v zmislu dotičnih nasvetov književnega odseka.

Določijo se kupne cene posameznim iztisom letošnjih društvenih knjig, ki utegnejo ostati še v zalogi, in sicer posameznim iztisom dr. Kosove „Spomenice tisočletnice Metodove smrti“ po 80 kr., „Letopisa“ za l. 1885. po 1 gld. 80 kr.

Poročilo o stanju tiska društvenih knjig se vzame na znanje z nekaterimi opomini za prihodnje delovanje.

Po daljšem posvetovanju o knjigah za prihodnje leto, kojih naj bi bile tri, se odloči odbor konečno za to, da izda Matica: a) „Letopis“ za leto 1886. v obsegu kakih 22 do 24 tiskovnih pol (Urednik mu bo g. prof. Levec; obliko naj ima isto, vsebino podobno; poziv na pisatelje je uže tiskan v letošnjem Letopisu.) b) Kot leposlovno knjigo nekoliko popravljeno povest „Koča za vasjo“; iz poljskega od Kraszewskega prestavil Podgoriški. (Knjiga ima obsežati kakih 12 tiskovnih pol.) c) Kot tretjo knjigo kak daljši spis znanstvenega sodržaja, ki naj bi obsežal 10 do 12 tiskovnih pol, po katerem naj odbor še poizveduje.

Pri tej priliki se je nekaj spisov, ki jih ima Matica na razpolaganje, po zaslišanju dotičnih strokovnjaških ocen potrdilo, nekaj se jih je sklenilo vrniti gg. pisateljem, ker ne ugajajo društvenim zahtevam, zopet druge je sklenil odbor pospoševati.

Hiša na Bregu št. 8 se ponudi v nakup pod nekoliko zljajšanimi pogoji.

Poročilo odseka za Kopitarjevo zadevo o njegovem dosedanem delovanju vzame odbor na znanje in se zjedini v tem, kako ravnati nadalje.

Matica je poslala vodstvom ljudskih šol v Cérknicah in Gorjah več založnih knjig za njihovi knjižnici in odbor je sklenil jednako prošnjo vodstva ljudske šole v Št. Juriji na Pesnici, pa g. P. Miklavca v Ribnici na Pohorju ugodno rešiti.

O vseh Svetih je položila Matica v imenu društva českih arhitektov in inženirjev na Resslerov grob venec in obljubila, od društva v to naprosena, mu tudi v prihodnje vstreti.

Ukaz mestnega magistrata gledé naznanila občnih zborov in sprememb v odboru se vzame na znanje.

Napraviti je imel ravno potezo.

Ko Calvarez vidi, da vojvoda ne mara vstati, mu položi roko na ramo, ter izpregovori jedno samo besedo, ki je pomenjala pogubo mladega, upolnega življenja: „Pojdite!“ Ujetnik se strese, kakor bi bil stopil na kačo; toda kmalu se zopet zavé in pravi zapovedujoče:

„Igrati moramo igro do konca!“

„To ni mogoče“, odgovori Calvarez.

„Mogoče ali nemogoče, jaz hočem skončati igro. Kmalu bode „mat“. Spustite me torej. Dojdite, Ruy Lopez.“

„To se ne sme zgoditi!“ ponavlja zopet rabelj.

„So-li uže tri ure potekle?“

„Do zadnje sekunde. Kraljevemu povelju mora se slušati.“

Pomagači, ki so stali naslonjeni na svoje meče, pristopili so sedaj bliže.

Vojvoda sedel je s hrptom proti steni, ravno pod tesnim oknom; ločila ga je le miza od Calvareza. Vstal je in zagromel:

„Kadar bo igra pri kraji, tedaj je moja glava vaša; poprej se ne ganem. Pol ure morate še potrpeti.“

Gosp. J. Kralj, posestnik v Jlijaševcih pri Ljutomeru, je jedno svojo delnico od banke „Slovenije“, v znesku 7 gld., daroval „Matici“, drugo, v istem znesku, za oltar sv. Cirila in Metoda. Odbor mu je poslal za to darilo zahvalno pismo.

Knjigotržcu gospodu Coppagu v Gorici, ki želi dobivati Maticine založne knjige v komisijo, odbor prošnjo odbije z ozirom na dotični sklep 66. odborove seje.

Obširneje poročilo o književnem prirastku in o udih (prirastek, odpadki, podlaga novemu popravljenemu imeniku itd.) se vzame na znanje.

Za Zagreb je prevzel poverništvo kr. gimnazijski profesor in vseučiliški docent gosp. dr. Celestin. Gledé nekaterih poverjeništev (Trnovo, Trebnje, Lašiče, Krško, Reka in Zgornji Rož), ki so izpraznjena vsled smrti ali pa premeščenja bivših gg. poverjenikov, se stavijo in sprejmó primerni nasveti.

Od zadnje odborove seje so pristopili društvu na novo:

A. Kot ustanovnik:

Semenišče mladeniško v Trstu.

B. Kot letniki:

Gosp. Artel Anton, c. kr. gim. profesor v Beljaku.

„ Bartelj Srečko, knjigovodja v Trstu.

„ Berečič Peter, administrator v Spodnjem Logu.

„ Bunc Ivan, meščanski učitelj v Trstu.

Čitalnica hrvatska v Kastvu.

Gosp. Držanič Ivan, kaplan pri Fari na Jezeru.

„ Golia Ljudevit, c. kr. okr. sodnik v Trebnjem.

„ Jelušič Kazimir, občinski blagajnik v Kastvu.

„ dr. Lesar Josip, knezoškofijski tajnik v Ljubljani.

„ Mahkovec Anton, c. kr. koncipijent v Trstu.

„ Mikuš Fran, c. kr. sodn. pristav v Mokronogu.

„ dr. Müller Anton, župnik pri Fari na Jezeru.

„ Narobe Ivan, župnik v Divači.

„ Pogačnik Josip, župnik v Kotljah.

„ Reš Fran, posestnik pri Fari na Jezeru.

„ Rihar Fran, mestni kaplan v Škofji Loki.

„ Ščulac Anton, kaplan v Moščenicah.

„ Šinkovec Avgust, kaplan v Mirni Peči.

„ Šmidovnik Anton, kaplan v Žužemperku.

Tržaško podporno društvo.

Gospodična Vičič Ana, meščanska učiteljica v Trstu.

Gosp. Vračko Oskar, c. kr. koncipijent v Trstu.

— (Silvestrovo veselico) priredi narodna

čitalnica ljubljanska dné 31. decembra 1885 v zgornjih društvenih postorih. Vspored: 1.) „Sodba ali kmeta in kukavica.“ Opereta v 1 dejanji, uglasbil Schäffer. Osebe: Sodnik g. Paternoster. Kmeta: Pavl g. Stancar, Miha g. Pelan. Na glasovirju spremljuje gospod vitez Janušovsky. 2.) Suppé: Ouvertura iz „Lehke konjice“, godba. 3.) Bartl: „Venec štajerskih pesnj“, godba. 4.) Auber: Mešani zbor iz opere „Nema iz Portici“ s tenor- in bas-solo; solista gospoda Razinger

„Gospod vojvoda“, odgovori Calvarez, „jaz vas zeló čislam, in dovolil bi vam rad vse, ko bi bilo v moji moči. Če vam podaljšam obrok, zapadem sam lahko svojo glavo.“

Don Guzman se dvigne, sname si prstane, potrga agrafe od diamantov z obleke, ter vse dragocenosti vrže pred rablja. Potem pravi brezbrizno svojemu prijatelju:

„Sedaj igrajva, Ruy Lopez!“

Biseri točili so se po tleh, a nobena roka ni se ganila, da bi jih pobrala. Krvnik in njegovi pomagači so se spogledali.

„Moje povelje glasi se jasno“, odvrne sedaj odločno Calvarez. „Oprostite, milostivi vojvoda, če moramo rabiti silo; toda kralju in deželskim zakonom mora se slušati — jaz ne morem pomagati. Vstanite toraj in ne tratite svojih moči v brezvspešnem boji. Prigovarjajte vender vojvodi, gospod skof, opomnite ga vender, da se udá usodi.“

Ruy Lopez odgovoril je kratko in odločno: zgrabil je na tnalu ležečo sekiro, zavihtil jo nad glavo in se zagrozil:

„Proč! za Boga, vojvoda igral bo igro do kraja!“

(Konec prihodnjič.)

in Paternoster. 5.) Wagner: Uvod in zbor iz opere „Lohengrin“, godba. 6.) Renard: „Pesen za piston“, godba. 7.) Suppé: „Ljubezen brez policijskega dovoljenja“, humoristični zbor s spremljevanjem glasovira itd. 8.) Hamm: „Spomini na Tannhäuserja“, godba. 9.) Genée: „Valček An iz opere Kanon“, godba. 10.) Smčtana: Mešani zbor iz opere „Prodana nevesta“ s spremljevanjem glasovira. 11.) Tittl: Ouvertura iz „Riharda III.“, godba. 12.) Loterija. 13. Pozdrav o polnoci. Po končanem programu „Plesni venček.“ Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop je dovoljen izključljivo le čé gospodom društvnikom.

— (Potres.) V noči od 29. na 30. dan decembra čutil se je v Ljubljani ob 11. uri 7 minut zopet potres od vzhoda proti zahodu. Precej močan potres trajal je pet sekund.

— (Statistično poročilo trgovinske in obrtne zbornice) o gospodarstvenih razmerah v Kranjski za l. 1880 prišlo je ravnokar na svitlo. Poročilo sestavi je z veliko marljivostjo in natančnostjo zbornični tajnik g. ces. svetovalec Iv. Murnik.

— (Morilca so ujeli.) Dné 15. novembra t. l. bil je v Landshutu na Bavarskem zavratno umorjen žandar; morilec je po storjenem zločinu ubežal. Preiskovalna sodnija v Landshutu razglasila je zločin po raznih policijskih listih. Tudi naše redarstvo je bilo poučeno o zločinu. Pred Božičem naletel je tukajšnji policaj Orehek v Gospodskih ulicah na sumnivega človeka, kateri se je mogel skazati samo z vsprejemnico veteranskega društva v Landshutu, katera se je glasila na ime Jurij Eigner. Policijski komisar gosp. J. Kavčnik povprašal je takoj brzojavno v Landshutu po osebi Jurija Eignerja. Odgovor se je glasil, da je Eigner v Landshutu, a ukradena je bila kratko pred umorom žandarja njemu vsprejemnica veteranskega društva, in to ukral je najbrže morilec, kateri se imenuje Fölker in tudi Viljem Plete. Kot posebno znamenje se je naznanilo, da je morilec na roki in prsih „tetoviran“. Pri telesni preiskavi našli so res ta znamenja, in dokazalo se je, da je ta človek morilec žandarja v Landshutu. Morilca oddadó sodniji v Landshutu.

— (V tedenskem poročilu krajcarske podružnice) zabeležiti nam je kot 32 knjižico pod št. 69 poslano z Vrhniko (poverjenik g. J. G.); kupile so jo celo vrhniške domoljubne gospice — in kot 33. knjižico pod št. 233 (poverjenik g. J. I.) iz Celja došlo. — S posebnim veseljem poročali smo uže, da smo dobili v jednom dnevu razpečateno knjižico od domoljubnih vrhniških gospá, in evo uže so jih tudi posnele narodne gospice; čast jim! za vzgled naj bodo našemu ženstvu po slovenskih trgih in mestih — kajti če ima prav naroden pregovor, da žena hiši tri vogle podpira, pričakovati imamo tudi pri grajenji „Narodnega Doma“ od domoljubnega slovenskega ženstva marljivega sodelovanja. Prepričani smo, da so vse izgledne matere in gospodinje svojemu domu (oziroma, da to gotovo bodo), naj bodo to tudi domu celega slovenskega naroda! Matrone nasprotnega nam mišljenja imajo svoje „Ortsgruppe“, domoljubne naše žene pa naj bi posvetile svoje moči „Narodnemu Domu“ narodu v prosep in slavo. — Če se sedaj koncem leta odbor krajcarske podružnice ozre na dobo svojega delovanja nazaj, priznati si mora z zadovoljstvom, da ideja njegova nikakor ni bila puhla in neplodna. 33 knjižic (blizo 400 gld.) je prodanih; lepo število pa jih na razpečavanji kurzira. — Pogum nam torej upadel ne bode! — „En krajcar, nič! — deset krajcarjev, nič!“ tako je gotovo marsikdo modroval, ko smo stopili s to skromno svojo idejo pred slovenski svet; a pomislimo le, dasi je krajcar malo, malo denarja, da vender „zrno do zrna pogača, a kamen do kamna palača.“ Tako tudi mi po malem sicer, a kar je nabrano, je nabrano. In če primerimo ta drobiž našega nabranja z gradivom poslopja, do cela zadovoljni bomo, ko bode pripravljen krajcarski pesek navožen od goštačev in košancev, potem pač pristopijo tudi zastavni posestniki in gruntarji ter pripeljejo lomljenega kamena, kuhanega apna in hrastovih debel iz svojih gozdov: gradivo je pripravljeno in poslopje se lahko začne staviti.

— (Čitalnica v Kranji) priredi veselico na Silvestrov večer 1885. l. v svojih prostorih. Vspored: 1.) Ogovor. 2.) Obsodba v Hadu (peklu). Osebe: Ra-

* Die Menge macht's — pravi Kočevar.

damant, sodnik v Hadu. Minos, njegov sekretar. Jaklites, berič v Hadu. Cerber, peklenski vratar. Vodotoksites, atenski gostilničar. Polites, atenski meščan. Politinsa, atenska devica. Orfevs, atenski godec. Hlačterges, atenski visokošolec. 3.) Šaljiva loterija. 4.) Prosta zabava. Začetek ob 8. uri.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 30. decembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	83.45
» » » srebri	83.75
Zlata renta	110.60
5% avstr. renta	100.45
Delnice národne banke	872.—
Kreditne delnice	299.10
London 10 lir sterling	126.—
20 frankovec	9.98
Cekini c. kr.	5.97
100 drž. mark	61.95

Uradni glasnik

z dné 30. decembra.

Dražbe: V Kostanjevici zemljišče Jan. Tomšiča iz Podstermena (440 gld.) dné 20. januarija, 17. februarja in 17. marcija; — zemljišče Mart. Preskarja iz Žejnega (1370 gld.) dné 20. jan., 17. febr. in 17. marcija. — V Ilir. Bistrici zemlj. delež Jos. Novaka iz Knežaka (315 gld.) dné 5. febr., 5. marcija in 9. aprila. — V Vipavi zemljišče Jak. Kobala (504 gld.) dné 29. jan., 2. marc. in 3ega aprila. — V Krškem zemljišče Lovr. Povheta (1160 gld.) dné 10. febr. — V Kostanjevici zemljišče Ant. Tomica iz Kostanjevice (80 gld.) dné 20. jan., 17. febr. in 17. marc.; — posestvo Marte Bukič iz Javorja dné 13. januarija.

Tujci.

Dné 28. decembra.
Pri Maliči: Oreschnik, trgovec, z Dunaja. — Baron Lazzarini, c. kr. komornik, iz Gradca. — Baron Szegedy, c. kr. nadporočnik, s soprogo, iz Budimpešte. — Scarini iz Trsta. — Moschek, c. kr. lajtenant, iz Mošenice. — Staré, posestnik, iz Kamenika.
Pri Slonu: Graetz, trgovec, iz Lipe. — Metz in Spielmann z Dunaja. — Curuppio, lesotržec, in Curat iz Trsta.
Pri Bavar. dvoru: Skrabetz, slikar, iz Radovljice.

Umrli so:

Dné 27. decembra. Srečko Urbanc, trgovec sin, 5 l., Pod trančo št. 2, davica. — Albina Lozar, kramarjeva hči, 6 l., Krakovske ulice št. 13, davica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
28. decbr.	7. zjutraj	748.69	-12.0	bzv.	megla	0.00
	2. pop.	745.30	-8.2	svzh. sl.	jasno	
	9. zvečer	743.82	-12.8	»	»	
29. decbr.	7. zjutraj	738.91	-13.4	bzv.	megla	0.00
	2. pop.	735.30	-8.6	vzh. sl.	jasno	
	9. zvečer	733.67	-12.6	»	megla	

V našem založništvu je ravnokar zagledala beli dan in je v naši knjigarnici na prodaj:

Učna knjiga za babice o porodostvju

spisal

dr. Alojzij Valenta,

c. kr. vladni svetovalec in redni javni profesor porodostvja, vodja in primarij deželnih dobredelnih zavodov itd.

To najnovejšo stališče v tej velevažni stroki povsem zavzemajoče delo posvetil je gosp. pisatelj spominu provzročitelja antiseptike v porodostvju, J. F. Semmelweiss-u.

S tem je naznačen smer cele knjige, temeljiti studij in prebiranje od v to svrhu poklicanih bode gotovo prospesen blagru naših žen.

Knjiga obsega 20 pól v veliki 8° in 34 poučnih podob ter velja 2 gld. 50 kr. (190)

V Ljubljani 22. decembra 1885.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Tisočerno izkušeno domače zdravilo:

«Pristni

Pain-Expeller

s kotvico»

ne bi smel manjkati v nijedni hiši.

Velja 50 fenigov.

Brzo hitite in si naročite

dokler traje še škonkurencija, samo za 1 gld. 50 kr. velikansko velikih, neznansko debelih, širokih, nepokončljivih

konjskih plaht.

Te plahte so 190 cm. dolge in 130 cm. ši oke, z pisanimi obročki in debele ko deska, torej zares nepokončljive, in se iste mogó rabiti tudi za posteljno odejo.

Samo 2 gld. 60 kr. jedna fijakarska plahta

zolto-dlakasta, z 6 raznovrstno pisanimi progami in obročki, kompletna, velika, prav fina, zeló je priporočati osebito fijakarjem. — Razposilja se proti naprej vposlanemu znesku ali po poštnem povzetji, in naj se naročbe vpošiljajo trgovinsko-sodno uknjiženemu:

Universal-Versandt-Bureau, Wien, Ottakring Nr. 140/11.

Podružnica: Wien, Rothenurmstrasse 5, im Hofe links.
 NB. Kar bi ne godilo, sprejme se brez pomisleka nazaj. — Svavi se pred kričaskimi naznanili. — Cenilniški katalogi za božična in novoletna darila franko in brezplačno. (184) 2—2

Kisla voda, kopelišče Radvanj

s svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kislil „Lithion“ pri protinskih bolečinah najboljša in najgotoveje zdravilo. 52—32 (84)

Radvanjska kislina je najboljša namizna voda. Popis in tarifi zastoj in franko pri Radgoni v. S. Poljsna daja upraviteljstvo v. Radvanj.

Vsled obilnega ogljenokislka, natrona in lithiona je radvanjska kislina kot specifikum pri: protinu, kamnji v žolci, mehurji in ledvicah, zlati žili, bramborici, brahuru, zlatenici, zelodeč-nih boleznih in pri katáru v obče. Kopelji, stanovanja, restavracija cenó. Zaloga: F. Plantz, Stari trg, Ljubljana.

Umetne

zobe in zobovja

vdevlje po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja in vse zobne operacije (39) 74

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Uže 50 let

na dunajskem trgu obstoječa, jako sloveča velefirma s suknom

„pri dobrem pastirji“

preje

Vincenij Strohschneider

Dunaj

I., Rothenurmstrasse št. 14

razprodaje vso svojo zalogo

pristnega

suknenega blaga

iz brnske ovóje volne

v ostankih za celo moško

obleko, ki

po polnem zadostuje na

jedno kompletno obleko,

in sicer za sukno, hlače in telovnik v vseh barvah in nepokončljive kakovosti po dveh najnižjih cenah, in sicer:

II. kakovosti za celo obleko . . . . . gld. 3.50

I. 4.50

Od le-teh ostankov ni možno razpošiljati vzorcev, nasprotno pa tu javno obljubujem, da blago, koje bi komu ne godilo, vzamem nazaj.

Razpošiljanje gori omenjenega suknenega blaga vrši se brez stroškov za vkladanje proti vposlanemu znesku ali proti povzetji. (179) 4—4

Knjigarna Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

priporoča za

novoletna darila

osebito naslednja dela:

Gregorčič Simon, **Poezije**. Drugi pomnoženi natis, cena 1 gld. 20 kr.; elegantno vezane z zlatim obrezkom 2 gld.
 Jurčić Josip, **Zbrani spisi**. Elegantno vezani: I. zvezek 1 gld. 50 kr., II., III., IV. in V. zvezek, vsak po 1 gld. 20 kr.
 Majar H., **Odkritje Amerike**. Trdo vezano 1 gld. 60 kr.

Filipovič, **Kraljevič Marko** u narodnih pjesmah, 90 kr.
 Jenko Ivan, **Pesni**. 1 gld.
 Knjižnica sloven. mladini: Dragoljubci 30 kr., Peter Rokodelčič 36 kr., Sreča v nesreči 35 kr.
 Razlag, **Pesmarica**. 60 kr.
 Šmid Kristof, **Spisi**. 3 zvezki, po 40 kr.
 Zlatorog. Pravljičica za mladino, 20 kr.

(189)